

Crna Gora

Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta

Adresa: Vaka Đurovića b.b.
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 410 100
fax: +382 20 410 101
www.mps.gov.me

Broj:04-056/21-214

12. aprila 2021. godine

SEKTORSKA ANALIZA

za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2021. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriternih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioriternne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioriterna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ Nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ Umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ Kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje): _____		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2021. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritetne probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Nedovoljna afirmisanost istraživačke profesije i nauke u društvu

Crna Gora već ima razvijenu akademsku zajednicu u okviru četiri univerziteta i većeg broja samostalnih fakultetskih jedinica, tj. respektabilan broj lica sa titulom doktora nauka vezanih za proces visokog obrazovanja. Ipak, **nedovoljna je njihova uključenost u proces istraživanja i inovacija** koji podrazumijeva kontinuiran naučnoistraživački rad uz ažurno praćenje savremenih standarda, metoda i trendova u svjetskoj nauci, a naročito kada su u pitanju komercijalno orijentisana istraživanja.

Pokazatelj ovog problema su podaci iz Saopštenja Ministarstva, kao zvaničnog proizvođača statistike istraživanja i razvoja, za 2017. godinu - http://www.mna.gov.me/rubrike/Statistika_istrazivanja_i_razvoja/208357/Saopstenje-o-statistici-istrazivanja-i-razvoja-za-2017-godinu.html.

Prema ovoj statistici, u Crnoj Gori ima ukupno registrovanih 1.528 istraživača, od čega 766 muškaraca i 762 žene (privreda, državni sektor, privatni neprofitni sektor i visoko obrazovanje). Međutim, putem anketiranja registrovanih istraživača, Ministarstvo je došlo do krajnjeg rezultata da od ukupno 1.528, **samo 441 istraživač posvećuje svoje puno radno vrijeme istraživačkim aktivnostima**, dok su ostali većinom orjentisani na druge poslovne aktivnosti (nastava/predavanja i sl.). Od 441 istraživača koji su full time posvećeni istraživanju, najviše ih je u visokom obrazovanju (281), pa u državnom sektoru (100), a svega 60 u privredi i privatnom neprofitnom sektoru. Ovi podaci ukazuju na nužnost ulaganja u istraživačku profesiju, a početak toga procesa je promocija i popularizacija nauke u društvu. Da bi se išlo naprijed, potrebno je mlade stimulisati da se što više posvećuju bavljanju naukom i tehnikom, bilo kao profesionalnim usmjerenjem, bilo kao hobbijem. Za to im treba pružiti šansu i makar minimalne uslove. Posebno treba to omogućiti onima koji pokažu posebno zanimanje za to i određeni talenat.

Dalje, problem koji uočavamo u tom procesu afirmacije istraživačke profesije je **mala zainteresovanost djaka za upis fakulteta prirodnih nauka**, kao posljedica nedovoljne informisanosti i obavijestenosti. Pokazatelj ovog problema su podaci Univerziteta Crne Gore o upisu studenata na smjerove prirodnih nauka. Naime, podaci Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici ukazuju na slabo interesovanja učenika za upis smjera Fizika (od konkursom predviđenih 30, do sada je prosječan broj upisanih iznosio 10-25 po studijskoj godini). Neznatno je bolja situacija kod usmjerenja Biologija, gdje je prosječno upisanih 50 studenata po studijskoj godini. Takođe, slična je situacija i na Metalurško-tehnološkom fakultetu, gdje je studijske 2019/2020 upisano 35 studenata na studijski program Hemijska tehnologija, a 24 na program Metalurgija i materijali.

Dodatno, svjedoci smo da poslednjih godina **modeli klasičnog obrazovanja zaostaju za savremenim trendovima nametnum u informatičkoj eri**. Direktno posledice takvog zaostajanja svoje ishodište nalaze u nezaposlenosti mladih, socijalnoj isključenosti, kao i u neprepoznavanju sopstvenih potencijala. **U Crnoj Gori postoji vrlo malo mjesta gdje mladi mogu da se bave naukom i tehnikom van onoga što im pruža redovni obrazovni sistem** a to, bar za one radoznalije i talentovanije, nije ni približno dovoljno. Veoma je mali broj laboratorija, radionica, istraživačkih kampova ili drugih oblika organizovanog rada sa mladima koji žele da se bave naukom i tehnikom. Iz tog razloga je potrebno podrzati NVO koje se bave promocijom nauke jer ce oni na zanimljiv i edukativan nacin pribliziti djacima svijet nauke i motivisati ih da se njom i bave i da njihovo buduće zanimanje bude usmjereno na nauku, jer bez nauke i efikasne primjene novih tehnologija nijedno društvo ne može da se razvija. Inovativnost postaje imperativ.

Iz ovog razloga, jedan od ključnih ciljeva naučne politike je afirmacija istraživačke profesije i stvaranje kritične mase istraživača koja je sposobna da se integriše u internacionalne, inovativne i komercijalne istraživačke tokove. Takođe, ključno je promovisanje istraživačke profesije i njihova atraktivnost, kao i karijera naučnika i istraživača uopšte, ali i karijere istraživača u privredi i povezivanje akademskog i privatnog sektora, što bi učinilo da se Crna Gora okrene ka ekonomiji baziranoj na znanju. Samo kvalitetna naučnoistraživačka zajednica predstavlja pravi društveni resurs, tj. katalizator ideja privlačnih za biznis koji pokreće privredni rast.

Važno je pomenuti da Ministarstvo na godišnjem nivou organizuje festival za promociju nauke i inovacija „Otvoreni dani nauke“, koji javnosti predstavlja naučnu izvrsnost, uspješne mlade istraživače i savremena naučna dostignuća, naročito stavljajući naglasak na približavanje nauke djeci i omladini, sa primjerima uspješnih mladih istraživača, koji su započeli istraživačku karijeru i postižu zapažene međunarodne rezultate, kako u nauci, tako i u komercijalnoj sferi. Festival svake godine posjeti oko 30.000 posjetilaca, a više od polovine učesnika su učenici osnovnih i srednjih škola, što ukazuju na to da postoji interesovanje kod najmlađih koji predstvaljaju veoma važnu ciljnu grupu, te je zato neophodno njihovo pravilno usmjeravanje. Potrebno je raditi na daljem unapređenju Festivala na način da se u što većoj mjeri uključi privreda, kako u svojstvu izlagača, tako i svojstvu posmatrača, kao i NVO sektor.

Pored toga, posebna tačka godišnjeg Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačke i inovativne djelatnosti je sufinansiranje aktivnosti promocije nauke, istraživanja i inovacija u Crnoj Gori. Ova tačka konkursa ima za cilj približavanje aktuelnih naučnih pitanja i metoda mladima i širem građanstvu, unapređenje istraživačkog naučnog novinarstva, promovisanje istraživanja crnogorskih naučnika i slično.

Ove aktivnosti ukazuju na kontinuirani angažman Ministarstva da promoviše nauku i njene rezultate i približi iste široj javnosti. Napori koje Ministarstvo ulaže povezivanjem civilnog društva, naučne zajednice, privrednih subjekata i javne uprave, imaju za cilj bolje razumijevanje uloge nauke u društvu. Drugim riječima, neophodno je pokazati koliko je nauka važna, ne samo za naučnike, već i za one koji se ne bave naukom. U društvu zasnovanom na znanju, građani treba da budu u prilici da naprave izbore na osnovu pouzdanih i relevantnih informacija, koje nudi nauka. Evidentno je da postoji nedostatak dobre komunikacije naučne zajednice sa građanima, a upitno je koliko će naučna dostignuća biti korektno predstavljena putem priloga u medijima. Zato je promocija nauke važna u približavanju naučnih rezultata, kako građanima, tako i drugim akterima od interesa za promociju nauke.

Ministarstvo je, takođe, kreiralo portal „Naučna mreža” - informacioni sistem za pružanje podataka vezanih za naučnike i istraživače iz Crne Gore i dijaspore, putem kojeg nastoji da promoviše i umreži naučnoistraživačku i inovativnu zajednicu.

Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta će kroz raspisivanje „Konkursa za finansiranje promocije nauke i istraživanja“ nastaviti napore da rezultate naučnog istraživanja približi široj javnosti i istakne primjere uspješnih mladih istraživača i izvrsnih istraživačkih timova, te time popularizuje nauku i inovacije i njihov značaj za društvo.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
<p>Saopštenja Ministarstva, kao zvaničnog proizvođača statistike istraživanja i razvoja, za 2017. godinu - o malom broju istraživača koji su puno radno vrijeme posvećeni istraživačkim aktivnostima</p> <p>http://www.mna.gov.me/rubrike/Statistika_istrazivanja_i_razvoja/208357/Saopstenje-o-statistici-istrazivanja-i-razvoja-za-2017-godinu.html</p> <p>Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021)</p> <p>Program jačanja ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta u naučnoistraživačkim ustanovama u Crnoj Gori (2018-2020)</p>	<p>Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta</p> <p>Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021)</p> <p>Dokument dostupan na linku: http://www.mna.gov.me/biblioteka/strategije</p> <p>Program jačanja ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta u naučnoistraživačkim ustanovama u Crnoj Gori (2018-2020)</p> <p>Dokument dostupan na linku: http://www.mna.gov.me/biblioteka</p>

Strategija pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024)	Strategija pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024) Dokument dostupan na linku: http://www.mna.gov.me/biblioteka/strategije
---	---

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021)	Cilj 5.1. Razvoj ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta Mjera: 5.1.1.3. Promocija istraživačke profesije Aktivnosti: - potrebno je nastaviti sa aktivnostima kojim će se u javnosti promovisati istraživačke profesije i njihova atraktivnost, kao i karijera naučnika i istraživača,

Program jačanja ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta u naučnoistraživačkim ustanovama u Crnoj Gori 2018-2020

- razmotriti otvaranje novog Centra za promociju nauke, koji bi kontinuirano popularizovao nauku, i približio je prvenstveno mlađoj populaciji, kao izbor zanimanja.

Cilj II Povećanje kvaliteta i uvećanje naučnoistraživačkog kadra

Mjera: Promocija nauke i profesije istraživača

Aktivnosti:

-intenziviranje promocije nauke i profesije istraživača,

-unapređenje festivala "Otvoreni dani nauke",

-razmotriti uspostavljanje institucionalne platforme za kontinuiranu promociju nauke tokom cijele godine u formi **Centra za promociju nauke**, koji bi naročito popularizovao naučnoistraživačku profesiju mlađoj populaciji, a inovacije privrednom sektoru.

Strategija pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024)

Cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija

Mjera: Promocija nauke i profesije istraživača

	<p>Aktivnosti:</p> <p>Intenziviranje promovisanja profesije istraživača i njene afirmacije u društvu, kako bi se u konkretnu profesiju privuklo što više talenata, te da bi se povratilo povjerenje privrede u domaći ljudski kapital i privukle investicije iz tog sektora.</p>
--	---

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacijemogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
<p>Aktivnost za afirmaciju istraživačke profesije treba da se odnose na: približavanje aktuelnih naučnih pitanja i metoda mladima i širem građanstvu; unapređenje novinarstva fokusiranog na nauku i istraživanja; promovisanje istraživanja crnogorskih naučnika, podršku istraživača obrazovnom procesu, naučne aktivnosti u koje su uključeni građani, umrežavanje sa regionalnim</p>	<p>10-15 organizovanih promotivnih događaja: obuka, radionica, takmičenja i drugih događaja,</p> <p>30-40 mladih istraživača – talenata obuhvaćenih programom promocije nauke,</p>	<p>-Dokumenta nastala kao rezultat istraživanja,</p> <p>-Narativni i finansijski izvještaji.</p>

<p>i međunarodnim inicijativama u oblasti nauke u društvu i rad s mladim istraživačima – talentima; kroz ove aktivnosti unaprijediti i festival Otvoreni dani nauke I stvoriti dobru osnovu za razvoj I uspostavljanje Centra za promociju nauke;</p>	<p>3-5 gostujućih naučnika na promotivnim događajima.</p>	
---	---	--

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2021. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

<p>Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacijau 2021. godini</p>	<p>Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva(ukratko opisati)</p>
<p>Cilj 5.1. Razvoj ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta (Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021))</p>	<p>Organizovanje tematskih sastanaka, obuka, radionica, takmičenja i konferencija – edukacija učenika osnovnih i srednjih škola, studenata, zainteresovanih lica...</p>

<p>Cilj II Povećanje kvaliteta i uvećanje naučnoistraživačkog kadra (Program jačanja ljudskih resursa i istraživačkih kapaciteta u naučnoistraživačkim ustanovama u Crnoj Gori 2018-2020)</p> <p>Cilj 2: Jačanje ljudskih resursa u oblasti istraživanja i inovacija (Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024)</p>	<p>Organizovanje stručnih panela, okruglih stolova, sastanaka i seminara – konferencija sa međunarodnim učešćem, uključujući mlade crnogorske istraživače – talente;</p> <p>Podrška istraživačkim kampovima za učenike i mlade talente;</p> <p>Povezivanje s drugim regionalnim i međunarodnim inicijativama.</p>
---	---

4. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2021. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
"Sa naukom na ti"	80.000,00 €	/

4.2. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se financirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2021. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe
<p><u>Šire građanstvo</u>: postiže se podizanje vidljivosti nauke i njenog značaja za društvo;</p> <p><u>Mladi talenti</u>: kod izbora profesije treba ih privući da se opredijele za karijeru istraživača – učenici osnovnih i srednjih škola, kao i studenti, koji su zainteresovani da se bave istraživanjem.</p> <p><u>Mladi istraživači</u>: imaće priliku da kroz ostvarenu promociju nauke steknu nova znanja i iskustva o mogućnostima jačanja svojih istraživačkih kapaciteta; i</p> <p><u>Renomirane NVO</u> u oblasti promocije nauke.</p>

4.3. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira financirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
7-10 projekata u zavisnosti od veličine sredstava dodijeljenih pojedinačnim NVO	7-10 potpisanih ugovora u zavisnosti od veličine sredstava dodijeljenih pojedinačnim NVO

4.4. Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa: “Sa naukom na ti”	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 5.000,00 eura	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 12.000,00 eura

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: **“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”**

5. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovala u konsultacijama
Dostavljanje predloga, komentara i sugestija na Nacrt Sektorske analize, u skladu sa Javnim pozivom Ministarstva nevladinim organizacijama		

Održavanje konsultativnog sastanka sa nevladinim organizacijama u skladu sa Javnim pozivom Ministarstva nevladinim organizacijama		
---	--	--

6. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programanevladinih organizacija	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
“Sa naukom na ti”	2	Milena Ivanović Anđela Radulović

Ovjera ministra:

_____	_____	_____
Ime i prezime	M.P.	Potpis

